

DE VLUCHT VAN JAN KLEIN ZESSINK

Jan Klein Zessink, destijds woonachtig aan de Varsselseweg, werd in 1942 door de Duitsers te werk gesteld in een munitiefabriek in Allendorf (Dld.). Na er ruim een half jaar gewerkt te hebben, zag hij kans te vluchten richting Nederland. Zo kwam hij op een gegeven moment aan bij mensen in Nieuwleusen, waar hij onderdook. Na nog enkele onderduikadressen bezocht te hebben, besloot hij naar zijn ouderlijk huis aan de Varsselseweg in Hengelo te gaan.

Al na enkele dagen, terwijl Jan thuis lag te slapen, kwam zijn moeder bij hem op de kamer en zei: "Jan, maak snel dat je wegkomt, want de Duitsers komen je halen." Hij bedacht zich geen moment en sprong uit zijn bed. Tegelijkertijd kwamen er enkele Duitsers de kamer binnenstormen. Eén van hen probeerde Jan aan zijn bajonet te rijgen. Gelukkig miste hij zijn doel en trof de deur in plaats van Jan.

Razendsnel sprong Jan door het raam naar buiten. Al zigzaggend probeerde hij richting 'Het Klooster' te vluchten, maar de Duitsers wisten hem door middel van schijnwerpers al snel op te sporen. Ze schoten verscheidene malen gericht op Jan en raakten hem daarbij o.a. in zijn rug. De kogel drong door tot vlak onder Jans hart. Bovendien liep hij nog een schampschot op aan zijn rechter bovenbeen. Onmiddellijk werd dokter Dwars er bij geroepen. De diagnose luidde dat hij in allerijl naar een ziekenhuis vervoerd moest worden. Daar aangekomen werd de kogel aan de voorzijde operatief verwijderd.

In het voorjaar van 1944 werd het plan gesmeed om Jan uit het ziekenhuis te halen. Hierbij waren leden van een landelijke organisatie die onderduikers hielpen, betrokken.

Het verhaal wordt als volgt verteld:

Tussen twee pilotentransporten door meldden Willem en Herman zich bij hun chef, oom Karel, met de vraag of er iets bijzonders was.

"Luister," zei Karel: "Er ligt een onderduiker uit Hengelo in het ziekenhuis hier in Zutphen. Jan heet hij. Toen de 'groene' hem van zijn bed lichtte, is hij door het raam gesprongen. Hij sprong over een sloot. Aan de overkant raakte hij in het licht van een schijnwerper. Er werd verscheidene malen op hem geschoten. Een kogel raakte hem in zijn rug en vervolgens is hij doodziek hierheen gebracht."

"Wordt zeker bewaakt?" vroeg Willem.

"Dag en nacht. Hij is nu weer zover dat hij, weliswaar met enig risico, vervoerd kan worden. De bewakers weten echter niet beter, of hij is nog zwaar ziek. Helpen jullie mee?"

"Daar kun je van op aan."

J. Klein Zessink

Karel ontvouwde het plan: "We zijn al aardig ingelicht. Hij ligt alleen op een zaal, bewaakt door een politie-agent. Vanavond is dat een N.S.B.-er. Die bellen we om 10 uur op. De zuster weet er van. Zij geeft Jan sokken om aan te trekken en schuift het raam op om hem te helpen ontsnappen. Herman trekt hem een overjas aan, neemt hem achter op de fiets en maakt dat hij wegkomt. Om een uur of negen worden de horloges gelijk gezet. De omgeving wordt verkend. Om 10 uur zal het in het Slingerbosch voldoende donker zijn. Het moet lukken."

Om kwart voor tien overtuigde men zich nogmaals of alles safe was. Het was schemerig. Achter het ziekenhuis stond iemand in uniform. Een jongeman kwam langs fietsen en gaf fluitsignalen. Op de Singel werden deze beantwoord. Ook aan de zijkant van het ziekenhuis stonden twee personen, een jongen en een meisje. Willem en Herman keken elkaar eens bedenkelijk aan. Zou het wel goed gaan? Nog maar niet gelijk post vatten op de afgesproken plaats. Eerst nog wat rondkijken.

Klokslag 10 uur rinkelde de telefoon in het ziekenhuis: "Zuster, roept u de agent even aan de telefoon!"

De agent was ervan overtuigd dat hij met zijn commandant sprak. Hij kreeg de waarschuwing extra op zijn hoede te zijn. Het verzet zou van plan zijn de arrestant te bevrijden. De commandant beloofde versterking.

Tijdens dit gesprek kwamen Herman en Willem aanrijden. Toen ze bijna op de bewuste plek waren, hoorden zij een gil en zagen een witte gedaante door het bos rennen. Het verliefde paartje schrok hevig. Het

meisje greep naar haar fiets. De spookgedaante sprong achterop en gaf haar het bevel snel weg te fietsen. Niet begrijpend volgde ze angstig zijn instructies op. Het meisje kwam tot bezinning toen bleek dat de vreemde man geen kwade bedoelingen had.

"Wat moet je?" vroeg zij huiverend. "Ja, wat wil je eigenlijk?" vroeg ook de bijbehorende jongeman die de twee inmiddels ingehaald had.

"Je zou me toch komen halen? Ik kom uit het ziekenhuis," antwoordde Jan Klein Zessink.

"Dat merken we, maar waarom wou je er uit?"

"Alle duivels! Jullie zijn de verkeerden, ik ben onderduiker! Ik zou door twee personen aan het raam worden afgehaald. Wat nu?"

Intussen was het telefoongesprek van de agent beëindigd. Hij spoedde zich naar de kamer van zijn arrestant, maar was al te laat. Het raam stond open, de vogel was gevlogen.

Willem en Herman waren beduusd. Een van hen sloop naar het raam en zag dat het bed leeg was. Jan was weg. Andere medewerkers waren hen blijkbaar voor geweest. Hoe was het mogelijk. Twee ontvoeringsplannen op hetzelfde tijdstip. Zij besloten rapport uit te brengen.

Het verliefde stel meldde zich de volgende dag ook bij oom Karel en vertelden wat er was gebeurd. Oom Karel moest er wel om lachen. Hij gaf ze een onderduikadres voor Klein Zessink.

De vlucht uit het ziekenhuis was ongetwijfeld de redding van het leven van Jan Klein Zessink.

Jan Klein Zessink

(opgetekend door Wim Luimes)